YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
19 päivänä marraskuuta 1998 *

Asiassa C-162/97,

jonka Helsingborgs tingsrätt (Ruotsi) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa, jossa vastaajina ovat

Gunnar Nilsson,

Per Olov Hagelgren ja

Solweig Arrborn,

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan ja puhdasrotuisten jalostusnautojen jalostustarkoituksiin hyväksymisestä 18 päivänä kesäkuuta 1987 annetun neuvoston direktiivin 87/328/ETY (EYVL L 167, s. 54) 2 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: viidennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä hoitava ensimmäisen jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, L. Sevón (esittelevä tuomari) ja M. Wathelet,

* Oikeudenkäyntikieli: ruotsi.

julkisasiamies: J. Mischo,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Gunnar Nilsson, edustajanaan asianajaja Anders Boquist, Malmö,

— Ruotsin hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön ulkomaankauppaosaston oikeudellisen yksikön päällikkö Lotty Nordling,

— Belgian hallitus, asiamiehenään ulkoasiain-, ulkomaankauppa- ja kehitysyhteistyöministeriön oikeudellisen yksikön hallintopäällikkö Jan Devadder,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston apulaisosastopäällikkö Kareen Rispal-Bellanger ja saman osaston lähetystöneuvos Frédéric Pascal,

— Suomen hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston osastopäällikkö, suurlähettiläs Holger Rotkirch,

— Norjan hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön apulaispääjohtaja Jan Bugge-Mahrt,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Hans Støvlbæck ja Lena Ström,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Gunnar Nilssonin, edustajanaan asianajaja Anders Boquist, Per Olov Hagelgrenin, edustajanaan asianajaja Lillemor Wåhlin, Lund, Ruotsin hallituksen, asiamiehinään Lotty Nordling ja ulkoasiainministeriön oikeudellisessa yksikössä toimiva kamarioikeudenasessori Maria Lundqvist Norling, Belgian hallituksen, asiamiehenään maatalous- sekä pienten ja keskisuurten yritysten ministeriön oikeudellisen yksikön päällikkö Leo van den Eynde, ja komission, asiamiehenään Lena Ström, 24.3.1998 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.5.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Helsingborgs tingsrätt on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 28.4.1997 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 30.4.1997, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kolme ennakkoratkaisukysymystä perustamissopimuksen 30 artiklan ja puhdasrotuisten jalostusnautojen jalostustarkoituksiin hyväksymisestä 18 päivänä kesäkuuta 1987 annetun neuvoston direktiivin 87/328/ETY (EYVL L 167, s. 54) 2 artiklan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty Nilssonia, Hagelgrenia ja Arrbornia vastaan ajettavassa rikosasiassa, jossa Hagelgrenia syytetään sonnin siemennesteen luvattomasta myynnistä Nilssonille, Nilssonia neljän omistamansa lehmän luvattomasta keinosiemennyksestä ja Arrbornia kyseisen keinosiemennyksen luvattomasta suorittamisesta ja lisäksi kaikkia kolmea siitä, että he ovat keinosiementäessään Nilssonin nautakarjaa Belgian Blue -rotuun kuuluvan sonnin siemennesteellä kukin omalla menettelyllään rikkoneet kansallisia säännöksiä, joilla eläinten terveyden suojelemiseksi kielletään karjanjalostus silloin, kun siitä voi aiheutua eläimille kärsimyksiä tai se voi vaikuttaa eläinten luonnolliseen käyttäytymiseen.

3 Direktiivin 87/328/ETY 2 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltio ei saa kieltää, rajoittaa tai estää:

— —

— puhdasrotuisten sonnien hyväksymistä tai niiden siemennesteen käyttämistä keinosiemennykseen alueellaan, jos sonnit on hyväksytty keinosiemennykseen jossakin jäsenvaltiossa päätöksen 86/130/ETY mukaisesti suoritettujen testien perusteella."

4 Direktiivi 87/328/ETY perustuu puhdasrotuisista jalostusnaudoista 25 päivänä heinäkuuta 1977 annettuun neuvoston direktiiviin 77/504/ETY (EYVL L 206, s. 8), ja sen tarkoituksena on edelleen yhdenmukaistaa näiden eläinten ja niiden siemennesteen jalostukseen hyväksymistä.

5 Direktiivin 77/504/ETY 2 artiklan toisessa luetelmakohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna eläinten, siemennesteen, munasolujen ja alkioiden tuonnissa kolmansista maista sovellettavia jalostus- ja polveutumisedellytyksiä koskevista periaatteista ja puhdasrotuisista jalostusnaudoista annetun direktiivin 77/504/ETY muuttamisesta 23 päivänä kesäkuuta 1994 annetun neuvoston direktiivin 94/28/EY (EYVL L 178, s. 66) 11 artiklalla, säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on huolehdittava, ettei kotieläinjalostuksen perusteilla kielletä, rajoiteta tai estetä:

— —

— puhdasrotuisten jalostusnautojen siemennesteen, munasolujen ja alkioiden yhteisön sisäistä kauppaa."

6 "Puhdasrotuisella jalostusnaudalla" tarkoitetaan direktiivin 77/504/ETY 1 artiklan a kohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna kotieläinjalostusta ja polveutumista koskevista vaatimuksista puhdasrotuisten eläinten kaupassa ja direktiivien 77/504/ETY ja 90/425/ETY muuttamisesta 25 päivänä maaliskuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/174/ETY (EYVL L 85, s. 37) 3 artiklalla, olevan määritelmän mukaan "nautaeläintä, mukaan lukien puhveli, jonka vanhemmat ja isovanhemmat on merkitty tai rekisteröity saman rodun kantakirjaan ja joka itse on joko merkitty tai rekisteröity ja merkittävissä kantakirjaan".

7 "Kantakirjalla" tarkoitetaan direktiivin 77/504/ETY 1 artiklan b kohdassa olevan määritelmän mukaan "kirjaa, rekisteriä, tiedostoa tai tietovälinettä,

— jota ylläpitää jalostajien järjestö tai yhdistys, joka on virallisesti tunnustettu siinä jäsenvaltiossa, jossa jalostajien järjestö tai yhdistys on perustettu, ja

— johon merkitään tai rekisteröidään määrätyn nautarodun puhdasrotuiset jalostuseläimet mukaan lukien maininta niiden polveutumisesta."

8 Puhdasrotuisten jalostusnautojen kantakirjoja ylläpitävien tai perustavien jalostajien järjestöjen ja yhdistysten hyväksymisen perusteista 27 päivänä huhtikuuta 1984 tehdyn komission päätöksen 84/247/ETY (EYVL L 125, s. 58), joka on tehty direktiivin 77/504/ETY 6 artiklan 1 kohdan toisen ja kolmannen luetelmakohdan perusteella, 2 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään, että asianomaisen jäsenvaltion viranomaisten on virallisesti hyväksyttävä kantakirjoja ylläpitävä tai perustava jalostajien järjestö tai yhdistys, jos se täyttää päätöksen liitteessä vahvistetut edellytykset.

9 Kyseisessä liitteessä säädetään muun muassa, että tullakseen virallisesti hyväksytyksi kantakirjaa ylläpitävällä tai perustavalla jalostajien järjestöllä tai yhdistyksellä on oltava säännöt, jotka sisältävät määritelmät rodun ominaispiirteistä, polveutumisen rekisteröintijärjestelmän, jalostustavoitteiden määritelmän ja eläinten tuotostietojen hyödyntämisjärjestelmän.

10 Komissio on myös tehnyt 11.3.1986 direktiivin 77/504/ETY 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan perusteella päätöksen 86/130/ETY puhdasrotuisten jalostusnautojen yksilötuloksen seurantamenetelmistä ja jalostusarvon arviointimenetelmistä (EYVL L 101, s. 37). Tämän päätöksen liite on korvattu 27 päivänä heinäkuuta 1994 tehdyllä komission päätöksellä 94/515/EY (EYVL L 207, s. 30).

11 Tämän liitteen I osassa, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään, että "jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on hyväksyttävä toimielimet, jotka vastaavat puhdasrotuisten jalostusnautojen yksilötuloksen rekisteröinnistä ja jalostusarvon arvioinnista sekä tämän arvioinnin tulosten julkaisemisesta".

12 Liitteen II osassa säädetään muun muassa poikimisen kulkuun ja rakenteen arvosteluun perustuvien eläinten lisääntymistä koskevien tietojen rekisteröinnistä.

13 Liitteen III osan 1 kohdan viimeisessä kappaleessa säädetään jalostusarvon arvioinnista seuraavaa:

"On julkaistava eläimen geneettiset erityisominaisuudet ja virheet, jotka näiden ominaisuuksien määrittämiseen virallisesti valtuutetut toimielimet ovat määritelleet yhteisymmärryksessä virallisesti hyväksyttyjen jalostajien järjestöjen ja yhdistysten kanssa — — päätöksen 84/247/ETY mukaisesti."

14 Keinosiemennykseen tarkoitettujen sonnien jalostusarvon arvioinnista säädetään III osan 2 kohdassa, että niitä koskevat jalostukseen liittyvät tiedot on julkaistava.

15 Ruotsissa nautakarjan keinosiemennykseen liittyvät toimenpiteet, kuten siemennesteen kerääminen, käsittely ja jakelu sekä itse keinosiementäminen edellyttävät *Statens jordbruksverks föreskrifter om seminverksamhet med nötkreatur* -nimisten määräysten (valtion maatalousviraston määräykset nautaeläinten keinosiemennyksestä; Statens jordbruksverks författningssamling, jäljempänä SJVFS 1994: 98) perusteella myönnettävää valtion maatalousviraston (Statens jordbruksverk) lupaa. Näiden määräysten 26 §:n mukaan eläimen siemennestettä saa luovuttaa vain sille, jolla on lupa keinosiementämiseen. Määräysten 30 §:n mukaan siemennesteen vastaanottajan on ilmoitettava sen luovuttajalle muun muassa poikimistuloksista sekä esiintyneistä vaikeista synnytyksistä, periytyvistä sairauksista ja epämuodostumista.

16 *Djurskyddsförordningen*in (eläinsuojeluasetus; Svensk författningssamling, 1988: 539) 29 §:ssä kielletään "sellainen jalostustoiminta, joka on omiaan aiheuttamaan eläimille kärsimystä".

17 Asetuksen nojalla annettujen *Statens jordbruksverks föreskrifter om djurhållning inom lantbruket m. m.* -nimisten määräysten (valtion maatalousviraston määräykset eläintenpidosta maataloudessa ym., SJVFS 1993: 129) mukaan hiehoja ja lehmiä ei saa keinosiementää eikä niihin saa istuttaa alkioita, jos poikimisen voidaan olettaa muodostuvan vaikeaksi.

18 *Statens jordbruksverks föreskrifter om djurskyddskrav vid avelsarbete* -nimisten määräysten (valtion maatalousviraston määräykset eläinsuojelusta karjanjalostuksessa; SJVFS 1995: 113, muutettu määräyksillä SJVFS 1995: 181) mukaan karjanjalostukseen ei saa käyttää siitoseläimiä, joissa on todettu periytyvä alttius kuolemaan johtaviin sairauksiin, synnynnäisiä vikoja tai muita periytyviä ominaisuuksia, jotka aiheuttavat jälkeläisille kärsimyksiä tai vaikuttavat jälkeläisten luonnolliseen käyt-

täytymiseen, taikka joilta tällainen alttius tai tällaiset viat tai perinnölliset ominaisuudet hyvin todennäköisesti periytyisivät. Määräysten liitteessä mainitaan muun muassa lihasten liikakasvutauti.

19 Määräysten 3 §:n 2 momentissa säädetään myös, ettei karjanjalostukseen saa käyttää nautaeläintä, jos on osoittautunut, että siltä hyvin todennäköisesti periytyy alttius toistuviin sairauksiin, vaikeisiin poikimisiin tai jälkeläisten kuolemaan poikimisen yhteydessä.

20 Ennakkoratkaisun pyytämistä koskevasta välipäätöksestä ilmenee, että Hagelgren osti Belgiasta Belgian Blue -rotuun kuuluvien sonnien siemennestettä, jonka hän sitten luovutti Nilssonille tämän omistamien nautojen keinosiemennystä varten. Keinosiemennyksen suorittamiseksi Nilsson kääntyi Arrbornin puoleen.

21 Kenelläkään näistä henkilöistä ei ollut valtion maatalousviraston lupaa, minkä vuoksi heitä syytetään luvattomasta siemennesteen luovuttamisesta ja luvattomasta keinosiemennyksen suorittamisesta. Lisäksi heitä syytetään siitä, että he ovat rikkoneet eläinsuojelusta annettuja säännöksiä ja määräyksiä käyttämällä Belgian Blue -rodun siemennestettä, vaikka tällä rodulla on periytyvänä vikana lihasten liikakasvutauti, joka ilmenee lihasten liian voimakkaana kasvuna ja jälkeläisten sisäelinten alikehittyneisyytenä sekä erityisenä alttiutena virussairauksille ja stressille. Myös vaikeita poikimisia esiintyy yleisesti.

22 Vastaajat kiistävät syyllistyneensä rikoksiin ja katsovat, että Ruotsin lainsäädäntö on ristiriidassa yhteisön oikeuden, erityisesti direktiivin 87/328/ETY 2 artiklan, kanssa, kun siinä säädetään keinosiemennystoiminta luvanvaraiseksi ja kielletään Belgian Blue -rotuun kuuluvien sonnien siemennesteen käyttö keinosiemennyksessä.

23 Helsingborgs tingsrätt katsoo, että sen käsiteltävänä olevan asian ratkaisu riippuu yhteisön oikeuden tulkinnasta, minkä vuoksi kyseinen tuomioistuin on päättänyt lykätä asian ratkaisemista ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko Rooman sopimuksen 30 artiklan ja direktiivin 87/328/ETY mukaan sallittua, että nautakarjan keinosiemennystoimintaan eli siemennesteen keräämiseen, käsittelyyn ja jakeluun sekä itse keinosiemennykseen on saatava kansallisen viranomaisen lupa siten, kuin tässä asiassa on esitetty?

2) Onko Rooman sopimuksen 30 artiklan ja direktiivin 87/328/ETY mukaan sallittua, että jäsenvaltio kieltää keinosiementämisen ja nautojen jalostamisen tai asettaa tällaiselle toiminnalle ehtoja

a) silloin, kun ne kansallisen viranomaisen käsityksen mukaan ovat omiaan aiheuttamaan eläimille kärsimyksiä tai vaikuttamaan eläinten luonnolliseen käyttäytymiseen tai

b) kun tähän toimintaan käytetään tiettyä rotua, jolla kansallisen viranomaisen mukaan on periytyviä vikoja?

3) a) Onko direktiivin 87/328/ETY johdanto-osan tulkinnan mukaan sallittua, että siemennesteen jalostuskäyttöön hyväksymisestä säädetään valtion alueella noudatettavia kansallisia poikkeuksia sellaisten eläinten osalta, joilla on ei-toivottuja perinnöllisyystekijöitä — vaikka poikkeukset merkitsisivät sellaisten sonnien kieltämistä, jotka täyttävät direktiivin 2 artiklassa säädetyt vaatimukset?

b) Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voiko jäsenvaltio itse määritellä käsitteet 'rodun huonontaminen' ja 'periytyvät viat'?"

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

24 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen ensimmäisen kysymyksen tarkoitus on selvittää, kielletäänkö perustamissopimuksen 30 artiklassa tai direktiivissä 87/328/ETY kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan nautaeläinten keinosiemennystoiminta, etenkin siemennesteen jakelu ja itse keinosiementäminen, on luvanvaraista.

25 Ruotsin, Ranskan, Suomen ja Norjan hallitukset katsovat, että vaikka nautaeläinten siemennesteen maahantuonnin edellytykset on yhdenmukaistettu direktiiveillä 77/504/ETY ja 87/328/ETY, näissä direktiiveissä ei kuitenkaan säädetä keinosiementämisen edellytyksistä eikä keinosiementäjien koulutuksesta. Kansallisten määräysten antaminen asiasta on siten sopusoinnussa EY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan kanssa, koska määräysten tarkoituksena ei ole jäsenvaltioiden välisen siemennesteen kaupan sääntely, vaan eläinten terveyden suojelu varmistamalla muun muassa se, että keinosiementäjällä on sellaiset tiedot, joita eläinsuojelullisten vaatimusten noudattaminen edellyttää.

26 Komissio sitä vastoin katsoo, että kansalliset säännökset, joiden mukaan toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevalla puhdasrotuisten nautojen siemennesteellä suoritettavaan keinosiementämiseen tarvitaan lupa, on direktiivin 87/328/ETY 2 artiklan vastaista, kun lupamenettelyn tarkoituksena ei ole keinosiementäjien ammattitaidon valvonta, vaan tiettyyn rotuun kuuluvien nautaeläinten siemennesteellä suoritettavan keinosiementämisen tarkoituksenmukaisuuden arviointi. Ruotsin määräysten mukainen velvollisuus ilmoittaa mahdollisista vaikeista poikimisista on komission mukaan osoitus tällaisesta tavoitteesta.

27 Tältä osin on otettava huomioon, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (ks. erityisesti asia 8/74, Dassonville, tuomio 11.7.1974, Kok. 1974, s. 837, 5 kohta; Kok. Ep. II, s. 349) määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavina toimenpiteinä pidetään kaikkia kauppaa koskevia jäsenvaltioiden säännöksiä, jotka voivat rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti, tosiasiallisesti tai mahdollisesti.

28 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, kaikkia toimijoita koskeva velvollisuus välittää tuotteensa kansallisten säännösten mukaisesti hyväksytyn jakelukanavan kautta riippumatta kyseessä olevien tuotteiden alkuperästä, mikä ei sen vuoksi vaikuta muista jäsenvaltioista maahantuotujen tuotteiden markkinointiin eri tavalla kuin kotimaisten tuotteiden markkinointiin, ei kuulu perustamissopimuksen 30 artiklan soveltamisalaan (asia C-387/93, Banchero, tuomio 14.12.1995, Kok. 1995, s. I-4663, 37 ja 44 kohta).

29 On todettava, että nimenomaan puhdasrotuisten jalostusnautojen ja niiden siemennesteen jalostustarkoituksiin hyväksymisen edellytykset on yhdenmukaistettu direktiiveillä 77/504/ETY ja 87/328/ETY, jotta kotieläinjalostukseen perustuvat esteet nautojen siemennesteen vapaalta liikkuvuudelta poistettaisiin (ks. asia C-17/94, Gervais ym., tuomio 7.12.1995, Kok. 1995, s. I-4353, 32 kohta). Vaatimuksia, joiden tavoitteena tai seurauksena on nautaeläinten siemennesteen maahantuonnin valvonta tai tarkkailu kotieläinjalostukseen tai polveutumiseen liittyvin perustein, saadaan sen vuoksi asettaa vain näiden direktiivien mukaisesti.

30 Kun tämä yhdenmukaistaminen otetaan huomioon, keinosiemennystoimintaa koskevaa lupavaatimusta saadaan käyttää jalostuseläinten periytyvien ominaisuuksien valvomiseen ainoastaan näissä direktiiveissä säädetyin tavoin.

31 Ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on sen vuoksi vastattava siten, ettei ole perustamissopimuksen 30 artiklan ja direktiivin 87/328/ETY 2 artiklan 1 kohdan vastaista, että kansallisessa lainsäädännössä edellytetään lupaa toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevan puhdasrotuisten jalostusnautojen siemennesteen jakeluun ja käyttöön keinosiemennyksessä, edellyttäen että lupavaatimuksen yksinomaisena tarkoituksena on varmistaa, että luvansaajalla on aiotun toimenpiteen edellyttämä ammattitaito.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

32 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen toisen kysymyksen tarkoitus on selvittää, ovatko kansalliset säännökset, joilla nautaeläinten keinosiemennys ja jalostus kielletään tai niille asetetaan ehtoja silloin, kun nämä toiminnot ovat toimivaltaisen kansallisen viranomaisen mukaan omiaan aiheuttamaan eläimille kärsimyksiä tai vaikuttamaan niiden luonnolliseen käyttäytymiseen tai kun sama kansallinen viranomainen katsoo kyseisellä rodulla olevan periytyviä vikoja, ristiriidassa perustamissopimuksen 30 artiklan tai direktiivin 87/328/ETY kanssa.

33 Ennakkoratkaisun pyytämisestä tehdystä välipäätöksestä ilmenee, että tämä kysymys on esitetty Belgian Blue -rotuun liittyvässä kiistassa. Toisaalta asiassa ei ole kiistetty sitä, että tähän rotuun kuuluvat sonnit on hyväksytty keinosiemennykseen Belgiassa direktiivin 87/328/ETY 2 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa mainitun päätöksen 86/130/ETY mukaisesti suoritettujen testien perusteella.

34 Ruotsin, Suomen ja Norjan hallitukset katsovat, että direktiivillä 87/328/ETY toteutetusta yhdenmukaistamisesta huolimatta on perustamissopimuksen 36 artiklan nojalla edelleen mahdollista eläinten terveyden suojelemiseksi kieltää lihasten liikakasvutaudin geeniä kantavien jalostuseläinten siemennesteen maahantuonti. Ruotsin hallitus lisää, että lihasten liikakasvutaudista seuraa monia ei-toivottavia ominaisuuksia, kuten useiden elinten vajaa kehittyminen, stressialttius ja normaalia heikompi luustorakenne. Lisäksi vasikat, joiden molemmilla vanhemmilla on lihasten liikakasvutaudin geeni, on useimmiten synnytettävä sektiolla, mikä aiheuttaa emälle tarpeettomia kärsimyksiä ja edellyttää hoitotoimenpiteenä suuria antibioottiannoksia.

35 Nämä hallitukset katsovat, että sektion tavanomainen käyttö poikimisen yhteydessä on ristiriidassa tuotantoeläinten suojelua koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen muutospöytäkirjan (Euroopan sopimussarja 145) kanssa. Yleissopimus on yhteisön nimissä hyväksytty 19.6.1978 tehdyllä neuvoston päätöksellä 78/923/ETY

(EYVL L 323, s. 12) ja sen muutospöytäkirja 14.12.1992 tehdyllä neuvoston päätöksellä 92/583/ETY (EYVL L 395, s. 21), joka ei tosin ole tullut voimaan. Näiden hallitusten mukaan eurooppalaisessa yleissopimuksessa tarkoitetun pysyvän komitean 17. kokouksessaan 21.10.1988 hyväksymässä nautaeläimiä koskevassa suosituksessa ei myöskään hyväksytä tätä poikimistapaa. Suosituksen liitteessä B olevassa 13 kohdassa, johon sisältyy lehmiä ja hiehoja koskevia erityismääräyksiä, nimittäin sanotaan, ettei sektiota pidä käyttää rutiinitoimenpiteenä, vaan ainoastaan, milloin se on tarpeen asianomaisen eläimen kannalta.

36 Nilsson sekä Belgian ja Ranskan hallitukset katsovat sen sijaan, että koska puhdasrotuisten jalostusnautojen kaupassa noudatettavat kotieläinjalostukseen ja polveutumiseen liittyvät ehdot on täydellisesti yhdenmukaistettu direktiiveillä 77/504/ETY ja 87/328/ETY, jäsenvaltio ei enää voi kieltää toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevan nautaeläimen siemennesteen myyntiä eläinten terveyden suojelemiseksi tai niiden periytyvien ominaisuuksien arvioinnin perusteella.

37 Eläimille aiheutuvia kärsimyksiä koskevien väitteiden johdosta Belgian hallitus viittaa tuotantoeläinten suojelua koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen muutospöytäkirjan selitykseen, jossa täsmennetään, että yleissopimukseen muutospöytäkirjalla lisätty uusi 3 artikla, jossa kielletään tuotantomenetelmät, jotka aiheuttavat tai ovat omiaan aiheuttamaan eläimille kärsimyksiä tai vaurioita, ei estä sellaisia jalostusmenetelmiä, joissa joudutaan turvautumaan sektion kaltaisiin toimenpiteisiin, jotka eivät ole omiaan aiheuttamaan pitkäaikaista kärsimystä. Ruotsissa säädetty kielto käyttää Belgian Blue -rotuun kuuluvien nautaeläinten siemennestettä perustuu siten kärsimyksiä aiheuttavien jalostusmenetelmien kiellon virheelliseen tulkintaan.

38 Belgian ja Ranskan hallitukset toteavat lisäksi, ettei lihasten liikakasvutaudin geeni ole periytyvä vika eli vika, joka tekisi rodun elinkelvottomaksi tai estäisi sen lisääntymisen. Myös Belgian karjatiloilla vallitseva tilanne osoittaa tämän. Ranskan hal-

litus lausuu vielä, että jos kysymyksessä olisi periytyvä vika, se olisi pitänyt julkistaa päätöksen 86/130/ETY liitteen mukaisesti.

39 Komissio katsoo, ettei yhteisön oikeuden mukaisen yhdenmukaistamisen kohteena ole ollut eläinten suojelu hyväksyttäessä niitä jalostukseen ja että jäsenvaltio voi edelleen vedota perustamissopimuksen 36 artiklaan, jos risteytyksen tulos edellyttäisi välittömiä toimenpiteitä emän ja/tai sen jälkeläisten suojelemiseksi. Komissio katsoo kuitenkin, etteivät kansallisen tuomioistuimen kuvailemat seikat näytä antavan aihetta poikkeukseen, koska Belgian Blue -rotuun kuuluvien nautojen poikimisessa ei turvauduta sektioon säännönmukaisesti. Komission mielestä tuotantoeläinten suojelua koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen muutospöytäkirjan mukaan sektiota ei myöskään ole pidettävä pysyvänä kärsimyksenä.

40 Lisäksi komissio on suullisessa käsittelyssä huomauttanut, että neuvosto ei ole vieläkään hyväksynyt direktiiviehdotusta (ehdotus tuotantoeläinten suojelua koskevaksi neuvoston direktiiviksi, KOM(92) 192 lopullinen; EYVL 1992, C 156, s. 11), jolla on muun muassa tarkoitus toteuttaa pysyvän komitean nautaeläimiä koskeva suositus.

41 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on aikaisemmin todennut, jäsenvaltioiden välistä nautaeläinten siemennesteen kauppaa koskevat kotieläinjalostukseen ja polveutumiseen perustuvat edellytykset on täydellisesti yhdenmukaistettu direktiiveillä 87/328/ETY ja 91/174/ETY (asia C-323/93, Centre d'insémination de la Crespelle, tuomio 5.10.1994, Kok. 1994, s. I-5077, 33 kohta). Tämän yhdenmukaistamisen tapahduttua jäsenvaltio ei saa rajoittaa puhdasrotuisten sonnien siemennesteen käyttöä alueellaan, jos sonnit on toisessa jäsenvaltiossa hyväksytty keinosiemennykseen päätöksen 86/130/ETY mukaisesti suoritettujen testien perusteella.

42 Asiassa ei ole kiistetty, että Belgian Blue -rotuun kuuluvat sonnit on hyväksytty keinosiemennykseen Belgiassa päätöksen 86/130/ETY mukaisesti suoritettujen testien perusteella.

43 On todettava, että seikat, joiden Ruotsin kansallinen viranomainen katsoo olevan omiaan aiheuttamaan Belgian Blue -rotuun kuuluville sonneille kärsimyksiä tai vaikuttamaan niiden käyttäytymiseen, liittyvät niiden geeniperimään. Nimenomaan lihasten liikakasvutautia aiheuttava erityisgeeni aiheuttaa sen, että eläimen lihasmassa on suuri verrattuna sen sisäelimiin ja luustoon, sekä sen, että poikimisen yhteydessä joudutaan tavallista useammin turvautumaan sektioon.

44 Sen vuoksi on päädyttävä siihen, että nämä seikat on jo otettu huomioon arvioitaessa Belgian Blue -rodun jalostusarvoa päätöksen 86/130/ETY liitteessä vahvistetun menetelmän mukaisesti.

45 Maahantuontijäsenvaltion kansallinen viranomainen ei siten saa estää Belgian Blue -rotuun kuuluvan sonnin siemennesteen käyttöä eläinsuojelun perusteella.

46 Toiseksi on todettava periytyvien vikojen esiintymisen osalta, että ne on otettu huomioon puhdasrotuisten jalostusnautojen jalostusarvon arvioinnissa ja keinosiemennykseen toisessa jäsenvaltiossa annetun hyväksynnän tunnustamisjärjestelmässä, koska päätöksen 86/130/ETY liite, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 94/515/ETY, edellyttää niiden julkistamista.

47 Tästä seuraa, että tällaisia ominaisuuksia ja periytyviä vikoja voivat määritellä ainoastaan siihen virallisesti valtuutetut toimielimet siinä jäsenvaltiossa, jossa nautaeläinrotu on hyväksytty keinosiemennykseen yhteisymmärryksessä puhdasrotuisten jalostusnautojen kantakirjoja pitävien jalostajien järjestöjen tai yhdistysten kanssa.

48 Tuontijäsenvaltion kansallinen viranomainen ei siten voi kieltää keinosiemennykseen hyväksyttyyn rotuun kuuluvan sonnin siemennesteen käyttöä sillä perusteella, että se katsoo periytyvän vian leviävän tämän rodun välityksellä.

49 On todettava, ettei tuotantoeläinten suojelua koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen muutospöytäkirja ole vielä tullut voimaan eikä se siten ole oikeudellisesti velvoittava. Vaikka yhteisöjen tuomioistuin on aikaisemmin katsonut, ettei nautaeläimiä koskeva vuoden 1988 suositus puolestaan sisällä yhteisöä oikeudellisesti sitovia määräyksiä (asia C-1/96, Compassion in World Farming, tuomio 19.3.1998, Kok. 1998, s. I-1251, 36 kohta), kysymyksessä on yhteisön hyväksymän yleissopimuksen perusteella tehty asiakirja, jolla voi sen vuoksi olla merkitystä yleissopimuksen määräyksiä tulkittaessa (ks. asia C-188/91, Deutsche Shell, tuomio 21.1.1993, Kok. 1993, s. I-363, 18 kohta).

50 Suosituksen sanamuoto ei kuitenkaan osoita, että sitä olisi tulkittava sen suuntaisesti, että siinä kiellettäisiin sellaisten nautaeläinrotujen pito ja hyödyntäminen, joilla esiintyy lihasten liikakasvutautia, tai käytäntö, jonka mukaan poikimisen yhteydessä suoritetaan kirurgisia toimenpiteitä kuten sektioita.

51 Toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on sen vuoksi vastattava siten, että on direktiivin 87/328/ETY 2 artiklan 1 kohdan toisen luetelmakohdan vastaista, jos kansallisessa lainsäädännössä kielletään tai säädetään luvanvaraiseksi Belgian Blue -rotuun kuuluvien sonnien siemennesteen käyttö tämän jäsenvaltion alueella, sikäli kuin nämä eläimet on hyväksytty keinosiemennykseen toisessa jäsenvaltiossa päätöksen 86/130/ETY mukaisesti suoritettujen testien perusteella. Tuontijäsenvaltion kansallisella viranomaisella ei ole oikeutta kieltää tämän rodun siemennesteen käyttöä sillä perusteella, että se kantaa lihasten liikakasvutaudin geeniä tai että siemennesteen

käyttö olisi omiaan aiheuttamaan eläimille kärsimyksiä tai vaikuttamaan niiden luonnolliseen käyttäytymiseen, eikä silläkään perusteella, että kansallinen viranomainen katsoisi periytyvien vikojen leviävän tämän rodun välityksellä.

Kolmas ennakkoratkaisukysymys

52 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin kysyy kolmannessa kysymyksessään ensin, onko jäsenvaltiolla direktiivin 87/328/ETY johdanto-osan perusteella oikeus kieltää tai säätää luvanvaraiseksi keinosiemennykseen toisessa jäsenvaltiossa päätöksen 86/130/ETY mukaisesti suoritettujen testien perusteella hyväksyttyjen puhdasrotuisten jalostusnautojen siemennesteen käyttö, jos tuontijäsenvaltio pitää näiden eläinten geneettistä perimää ei-toivottavana. Jos kysymyksen tähän osaan vastataan myöntävästi, sama tuomioistuin kysyy, voiko jäsenvaltio itse määritellä käsitteet "rodun huonontaminen" ja "periytyvät viat".

53 Kansallisen tuomioistuimen tarkoittama yhteisön lainsäädännön kohta on direktiivin 87/328/ETY johdanto-osan neljäs perustelukappale, jonka mukaan

"keinosiemennys on tärkeä tekniikka parhaiden siitoseläinten käytön lisäämiseksi ja siten nautaeläinten parantamiseksi; keinosiemennystä käytettäessä on kuitenkin vältettävä kaikenlainen rodun huonontaminen, erityisesti kysymyksen ollessa urospuolisista siitoseläimistä, joilla on oltava kaikki takeet niiden perinnöllisestä arvosta ja periytyvien vikojen puuttumisesta".

54 Tältä osin on todettava, ettei yhteisön säädöksen johdanto-osalla ole sitovaa oikeusvaikutusta eikä johdanto-osaan voida vedota kyseisen säädöksen varsinaisista säännöksistä poikkeamiseksi.

55 Direktiivin 87/328/ETY johdanto-osan neljäs perustelukappale, johon ennakkoratkaisukysymyksessä käytetyt käsitteet sisältyvät, ei sanamuodoltaan sitä paitsi missään tapauksessa ole sellainen, että johdanto-osa olisi ristiriidassa direktiivin varsinaisten säännösten kanssa.

56 Nautaeläinrotujen geneettisen perimän huonontuminen sen vuoksi, että keinosiemennykseen hyväksyttäisiin siitossonneja, joiden perinnöllisestä arvosta ja periytyvien vikojen puuttumisesta ei ole kaikkia takeita, pyritään nimittäin estämään nimenomaan järjestelmällä, jossa keinosiemennykseen hyväksyminen tapahtuu yksinomaan jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten valtuuttamien toimielinten päätöksen 86/130/ETY mukaisesti suorittamien testien perusteella.

57 Kolmannen ennakkoratkaisukysymyksen ensimmäiseen osaan on sen vuoksi vastattava, että jäsenvaltiolla ei ole direktiivin 87/328/ETY johdanto-osan perusteella oikeutta kieltää tai säätää luvanvaraiseksi keinosiemennykseen toisessa jäsenvaltiossa päätöksen 86/130/ETY mukaisesti suoritettujen testien perusteella hyväksyttyjen puhdasrotuisten jalostusnautojen siemennesteen käyttöä, vaikka tuontijäsenvaltio pitäisi näiden eläinten geneettistä perimää ei-toivottavana.

58 Kolmannen ennakkoratkaisukysymyksen ensimmäiseen osaan annetun vastauksen vuoksi kysymyksen toiseen osaan ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

59 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ruotsin, Belgian, Ranskan, Suomen ja Norjan hallituksille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Helsingborgs tingsrättin 28.4.1997 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Ei ole EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan ja puhdasrotuisten jalostusnautojen jalostustarkoituksiin hyväksymisestä 18 päivänä kesäkuuta 1987 annetun neuvoston direktiivin 87/328/ETY 2 artiklan 1 kohdan vastaista, että kansallisessa lainsäädännössä edellytetään lupaa toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevan puhdasrotuisten jalostusnautojen siemennesteen jakeluun ja käyttöön keinosiemennyksessä, edellyttäen että lupavaatimuksen yksinomaisena tarkoituksena on varmistaa, että luvansaajalla on aiotun toimenpiteen edellyttämä ammattitaito.

2) On direktiivin 87/328/ETY 2 artiklan 1 kohdan toisen luetelmakohdan vastaista, jos kansallisessa lainsäädännössä kielletään tai säädetään luvanvaraiseksi Belgian Blue -rotuun kuuluvien sonnien siemennesteen käyttö tämän jäsenvaltion alueella, sikäli kuin nämä eläimet on hyväksytty keinosiemennykseen toisessa jäsenvaltiossa puhdasrotuisten jalostusnautojen yksilötu-

loksen seurantamenetelmistä ja jalostusarvon arviointimenetelmistä 11 päivänä maaliskuuta 1986 tehdyn komission päätöksen 86/130/ETY mukaisesti suoritettujen testien perusteella. Tuontijäsenvaltion kansallisella viranomaisella ei ole oikeutta kieltää tämän rodun siemennesteen käyttöä sillä perusteella, että se kantaa lihasten liikakasvutaudin geeniä tai että siemennesteen käyttö olisi omiaan aiheuttamaan eläimille kärsimyksiä tai vaikuttamaan niiden luonnolliseen käyttäytymiseen, eikä silläkään perusteella, että kansallinen viranomainen katsoisi periytyvien vikojen leviävän tämän rodun välityksellä.

3) Jäsenvaltiolla ei ole direktiivin 87/328/ETY johdanto-osan perusteella oikeutta kieltää tai säätää luvanvaraiseksi keinosiemennykseen toisessa jäsenvaltiossa päätöksen 86/130/ETY mukaisesti suoritettujen testien perusteella hyväksyttyjen puhdasrotuisten jalostusnautojen siemennesteen käyttöä, vaikka tuontijäsenvaltio pitäisi näiden eläinten geneettistä perimää ei-toivottavana.

Jann Moitinho de Almeida Gulmann

Sevón Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 19 päivänä marraskuuta 1998.

R. Grass J.-P. Puissochet

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja